

Aan: Commissie WIISA

Betreft:

Begroting 2022 en 2^e herziening Begroting
2021 en voorstel excuses koloniale en
slavernijverleden

(overlegvergadering 27 oktober,
agendapunten 3 en 4)

1. Doel van de bespreking

- Advisering over de Begroting 2022 en de 2^e herziening Begroting 2021, voor wat betreft taakveld 5: Samenkracht en burgerparticipatie, waaronder Integratie en samenleven en Rotterdamse aanpak statushouders, uit het begrotingsprogramma *Maatschappelijke Ondersteuning*, behorend tot de portefeuille van wethouder Karremans. Racisme- en discriminatiebestrijding behoort ook tot het vermelde taakveld.
- Advisering over het collegevoorstel de uitkomsten van het gelopen traject ten aanzien van het koloniale en slavernijverleden van Rotterdam opiniërend voor te leggen, om zodoende de raad in de gelegenheid te stellen wensen en bedenkingen mee te geven, voordat het college eind van het jaar definitief besluit over het maken van excuses.

Voorgesteld wordt de twee hiervoor vermelde agendapunten als een agendapunt te behandelen.

Commissiebehandeling 3 november 2021

In de vergadering van 3 november wordt de Begroting 2022 en de 2^e herziening Begroting 2021, voor wat betreft de onderdelen, behorende tot de portefeuilles van de wethouders Grauss en Moti, behandeld. Zie verder ** blad 4.

2. Voorgeschiedenis begroting

Dit is de laatste begroting van deze raadsperiode. De begroting is op 29 september jl. openbaar geworden. De Voorjaarsnota 2021 (als voorloper van de Begroting 2022) is in de raadsvergadering van 6 en 8 juli 2021 behandeld.

Inspreekmoment

Op woensdag 13 oktober was er een inspreekmoment voor burgers/instellingen, gebiedscommissies, wijkraden en wijkcomités. In deze koppeling vindt u alle bijdragen.

Technische sessie en beantwoording technische vragen

Op maandag 25 oktober 2021 worden de technische vragen over de begroting beantwoord, die door diverse fracties zijn ingediend. De antwoorden worden gepubliceerd in de begrotingstegel in het dashboard van de raad. Verzocht is de

technische vragen uiterlijk 14 oktober in te dienen, zodat de vragen tijdig kunnen worden beantwoord.

3. Te bespreken stukken

Ter advisering:

- 21bb11955, Raadsvoorstel d.d. 28 september 2021 Vaststelling van de Begroting 2022
- 21bb11956, Raadsvoorstel d.d. 28 september 2021 Vaststelling van de Tweede herziening Begroting 2021
- 21bb12546, Collegebrief d.d. 12 oktober 2021 over koloniale en slavernijverleden van Rotterdam, met bijlagen 21bb12547 t/m 21bb12553)

Daarbij betrekken:

- 21bb11812, collegebrief over voortgang huisvesting statushouders
- 21bb12902, wethoudersbrief Karremans over tijdelijke opvang vluchtelingen in Rotterdam (met bijlagen)
- 21bb13074, wethoudersbrief Karremans over aanvullende informatie tijdelijke opvang vluchtelingen in Rotterdam
- 21bb1580, Burgerbrief over excuses slavernijverleden

4. Aandachtspunten

• **Begroting 2022 en Tweede herziening Begroting 2021**

Ingegaan wordt op de uitvoering van het actieprogramma Relax en van het intensiveringsplan Rotterdam tegen Racisme. Op 8 december a.s. is de commissiebehandeling van de voortgang in de uitvoering van het vermelde actieprogramma, inclusief het genoemde intensiveringsplan, gepland.

Genoemd wordt het in gang gezette traject voor het onderzoeken van de wijze waarop de gemeente Rotterdam zich kan verhouden tot koloniale en slavernijverleden. De collegebrief d.d. 12 oktober 2021, 21bb12546, over koloniale en slavernijverleden van Rotterdam, en de bijbehorende bijlagen, zijn ook voor deze commissievergadering geagendeerd.

Ook wordt genoemd de Rotterdamse Aanpak Statushouders.

Zie ook:

- beantwoording d.d. 12 oktober 2021, 21bb12036, van de schriftelijke vragen, 21bb10686, 'Rotterdam geef het goede voorbeeld',
- collegebrief d.d. 12 oktober 2021, 21bb11812, over huisvesting statushouders,
- brief d.d. 13 oktober wethouder Karremans, 21bb112902, over tijdelijke opvang vluchtelingen in Rotterdam, met bijlagen 1 en 2,
- brief d.d. 15 oktober wethouder Karremans 2021, 21bb13074, over aanvullende informatie tijdelijke opvang vluchtelingen in Rotterdam

De aanpak met het oog op de uitvoering van de nieuwe wet Inburgering wordt ook vermeld.

Zie voor achtergrondinformatie:

[Jaarrapportage werk, onderwijs en inburgering 2020 | Divosa](#) (Klik verder op: Factsheet statushouders: jaarrapportage werk, onderwijs en inburgering 2020)

[monitor gemeentelijk beleid 2021.pdf \(kis.nl\)](#) (Betreft: Monitor gemeentelijk beleid arbeidstoeleiding en inburgeringsstatushouders 2021)

[Ondersteuning bij ouderschap en opvoeding voor inburgeringsplichtige ouders | Kennisplatform](#)

[Integratie & Samenleving \(kis.nl\)](https://kis.nl)

* Zie aan einde annotatie 'werkwijze moties en amendementen'.

• **Koloniale en slavernijverleden**

Het college legt in zijn brief d.d. 12 oktober 2021, 21bb12546, over koloniale en slavernijverleden van Rotterdam de uitkomsten van het gelopen traject opiniërend voor, om zodoende de raad in de gelegenheid te stellen wensen en bedenkingen mee te geven, voordat het college eind van het jaar (december) definitief besluit over het maken van excuses.

Vraag is hierbij hoe de raad de besluitvorming voor ogen heeft: college beslist na het horen van wensen en bedenkingen van de raad, de raad beslist of college, burgemeester en raad gezamenlijk beslissen als gemeentebestuur van Rotterdam.

Het college wijst onder meer op het volgende:

Rotterdams excuus / Staatsexcuses

"Het traject van de stadsgesprekken met Rotterdammers maakt duidelijk dat een Rotterdams excuus zeer op prijs wordt gesteld, maar – nog veel belangrijker – dat uiteindelijk van de Staat verwacht. Het college vindt de vraag om Staatsexcuses terecht. Een stad kan voor dit stelsel geen excuses maken, omdat het er niet verantwoordelijk voor is – maar kan hooguit terugkijken naar de rol van voormalige stadsbesturen daarin."

Oproep tot nationaal excuus in 2023

"Burgemeester Aboutaleb heeft het Rijk in 2019 en 2021 opgeroepen om werk te maken van excuses. Het college van B en W van Rotterdam onderschrijft deze oproep en verzoekt de onderhandelende partijen voor een nieuw kabinet om voorbereidingen te treffen voor een nationaal excuus in 2023."

College beraadt op excuses

"Het college beraadt zich om ook zelf excuses te maken voor het Rotterdamse aandeel hierin: de vroedschappen die belangen behartigden van de VOC en WIC en daarin zelf dubbele rollen vervulden en de investeringen en leningen die het stadsbestuur deed in deze compagnieën, private bedrijven en plantages. De definitieve uitkomst volgt voor het einde van dit jaar, nadat de commissie WIISA wensen en bedenkingen heeft kunnen aangeven."

Geschiedenis

Op 20 januari 2021 heeft u op basis van de collegebrief d.d. 25 januari 2021, 21bb25, over onderzoek slavernijverleden, met bijlage 21bb378 onderzoek koloniaal- en slavernijverleden, het vervolg op het onderzoek besproken. In die vergadering is het verrichte onderzoek door de onderzoekers toegelicht.

Op 28 januari 2021 heeft de raad het onderwerp, met name wel / geen excuses, behandeld. Meerdere moties daarover zijn verworpen en is het procesvoorstel van het college gevolgd.

Hiermee is een vervolg gegeven aan de uitvoering van de motie Wijntuin, 17bb9435, over 'Rotterdams slavernijverleden geeft inzicht en verbindt'.

Bijlagen

- 21bb12547, **Bijlage 1: Stadsgesprekken** *(Behalve gespreksverslagen volgt in deze rapportage ook een samenvatting van de inhoudelijke uitkomsten, reflectie op de wijze waarop de gesprekken gevoerd werden en ook kritische zelfreflectie op het eigen*

gemeentelijke handelen in dit proces.), waaronder onder 3 Uitkomsten, de belangrijkste inzichten van de verrichte verkenning, gericht op de vragen hoe hier als stad toe te verhouden. Het college richt zich op vier hoofdlijnen:

1. Hoe spreken Rotterdammers over dit verleden?
2. De verbinding van het verleden met het heden
3. Erkenning of schuld (en excuses)
4. Duurzame inzet (structurele verandering)

- 21bb12548, **Bijlage 2 Koersdocument voor het stadsprogramma in 2022** (*Dit document beschrijft de belangrijkste bouwstenen voor het stadsprogramma en het doel van het programma. Een nadere planning en uitwerking van dit document worden aangekondigd.*)

- 21bb12549, **Bijlage 3 Advies adviesraad Antiracisme & Inclusie op vraag:**

- a. Moet het college van burgemeester en wethouders van Rotterdam excuses aanbieden voor de actieve betrokkenheid van vroegere stadsbesturen in het systeem van kolonialisme en slavernij? Waarom? (Of moet dit niet lokaal maar nationaal gebeuren?)
- b. Waar moet de reactie van het college in ieder geval aan voldoen om op een geloofwaardige manier bij te dragen aan antiracisme en inclusie?

- 21bb12550, **Bijlage 4 Collegereactie op brief van Adviesraad Antiracisme & Inclusie over excuus koloniaal en slavernijverleden**

- 21bb12551, **Bijlage 5 Eindrapportage raadpleging Rotterdammers van Lokaal**, met adviezen voor de gemeente op pagina 15

- 21bb12552, **Bijlage 6 Reader History Matters van Stichting Gedeeld Verleden Gezamenlijke Toekomst**

- 21bb12553, **Bijlage 7 Rapport van bevindingen 'Ketenen van het verleden'** van Adviescollege Dialooggroep Slavernijverleden met conclusies en aanbevelingen onder 7, vanaf blz. 39 t/m 46

Afdoening moties en toezeggingen

Het college stelt voor af te doen:

- Motie 'Rotterdams slavernijverleden geeft inzicht en verbindt' (17bb9435) van Wijntuin e.a.
- Motie 'Maak de geschiedenis zichtbaar' (20bb16904) van Arsieni e.a. (Zie ook 18bb1818 Initiatiefnota Straatnamen, zet diversiteit letterlijk op de kaart! En collegereactie 18bb10459) (Staat open op motielijst commissie BWB.)
- Toezegging 21bb1674 publieksversie uitkomsten onderzoek (in het Koersdocument, onder 2.1, wordt een gratis publiekversie aangekondigd)
- Toezegging om de uitkomsten van het proces rondom de vraag om excuses voor het slavernijverleden in oktober 2021 beschikbaar te stellen (21bb1043)

Het college kondigt aan de afdoening van de motie 'Verzetshelden in zicht' (21bb9831) van Yildirim e.a. mee te nemen in de ontwikkeling en uitvoering van het stadsprogramma.

De afdoening van het Burgerinitiatief 'Rotterdams museum over o.a. Afrikaanse geschiedenis en slavernij' (20bb2325) loopt via de commissie ZOCS (Cultuur / portefeuillehouder wethouder Kasmi).

Het document 17bb8372 bevat de beantwoording d.d. 24 oktober 2017 van schriftelijke raadvragen over 'ere wie ere toekomt, vernoeming naar omstreden personen' en betreft geen toezegging.

5. Financiële consequenties

De begroting heeft, inclusief de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves, in 2021 een totale financiële omvang van ruim € 3,7 miljard. In de ontwerpbesluiten ziet u per programma de financiële consequenties per jaar; in de begroting zijn ze ook per taakveld beschreven.

Zie voorts de toelichting financiële bijstellingen, waaronder de intensiveringen op de vermelde taakonderdelen, op pagina 56 van de begroting/tweede herziening.

Voor de uitvoering van het stadsprogramma en continuering van 'Rotterdam Tegen Racisme' stelt het college in de begroting van 2022 een bedrag van € 3 miljoen voor.

6. Verdere procedure

Raadsbehandeling Begroting 2022 / 2^e Herziening Begroting 2021 dinsdag 9 november

Op dinsdag 9 november vindt de raadsbehandeling plaats. De intentie is om de begrotingsbehandeling op 1 dag te laten plaatsvinden. De totale spreektijd is 4 uur en de vergadering op 9 november duurt tot uiterlijk 00.00 uur.

De stemmingen over de moties en amendementen en de raadsvoorstellen zullen naar verwachting op donderdag 11 november plaatsvinden.

Beantwoording openstaande vragen en toezeggingen uit de commissies

De beantwoording van de openstaande vragen en de afdoening van toezeggingen die nog voor de raadsbehandeling moet plaatsvinden, komt in één integrale brief van het college op maandag 8 november.

Raadsbehandeling collegevoorstel tot het inbrengen van wensen en bedenkingen ten aanzien van excuses maken voor koloniale en slavernijverleden van Rotterdam op 11 november.

*) WERKWIJZE MOTIES EN AMENDEMENTEN

Moties zijn in beginsel het sluitstuk van het inhoudelijke debat met het college en niet het startpunt. Om de administratieve last bij de griffie te beperken – en om verwarring over verschillende versies te voorkomen, is het verzoek om zoveel mogelijk definitieve versies in te dienen over onderwerpen waarover tijdens de commissiebehandeling nog geen duidelijkheid is ontstaan.

Moties kunnen vooraf ingediend worden tot maandag 8 november 12.00 uur. De griffie verzorgt nog dezelfde dag een totaaloverzicht van de moties, zodat fracties dit overzicht nog kunnen betrekken bij hun voorbereidingen op het raadsdebat. Alleen ondertekende moties en amendementen worden genummerd respectievelijk geletterd en op het overzicht geplaatst. Het motieoverzicht wordt ook naar het college gestuurd, zodat het college zich ook al kan voorbereiden op de beantwoording.

**Commissiebehandeling 3 november 2021

In de vergadering van 3 november wordt de Begroting 2022 en de 2e herziening Begroting 2021 behandeld, voor wat betreft de onderdelen:

Portefeuille wethouder Grauss

- Programma Maatschappelijke Ondersteuning,

- taakveld 2: Inkomensregelingen: Participatie en Armoedebestrijding,
- taakveld 3: Maatwerkdienstverlening 18+ - Schulddienstverlening

Portefeuille wethouder Moti

- Programma Werk en Inkomen (inclusief Monitor WenI, 2e tertaal 2021)
 - taakveld 1: Arbeidsparticipatie – Werk,
 - taakveld 2: Begeleide participatie en
 - taakveld 3: Inkomensregelingen – Inkomen
- Programma Maatschappelijke Ondersteuning,
 - taakveld 1: Arbeidsparticipatie – Maatschappelijk